

19 juni 2026

De kracht van participatie

Kennisfestival Anders werkt beter

Heleen Kottnerus & Eva Vroonland

**Diabetesvereniging
Nederland**

INVOLV

Disclosure belangen spreker – voor accreditatie

Bijeenkomst: Kennisfestival Anders werkt beter
Titel sessie: De kracht van participatie
Spreker: Heleen Knottnerus & Eva Vroonland
Datum: 19 juni 2026

Potentiële belangenverstrengeling:

Voor deze bijeenkomst zijn er geen potentiële belangenverstrengelingen.

Even voorstellen

Eva Vroonland

e.vroonland@involv.nl

Adviseur participatie in onderzoek

Achtergrond: Gezondheidswetenschappen
VU Zorgbeleid – VU
Vrijwilliger bij ReumaNederland

Expertise: participatie bij wetenschappelijk
onderzoek, onderzoeksagendering,
ervaringsdeskundigheid

Even voorstellen

Heleen Knottnerus

h.knottnerus@dvn.nl

Beleidsmedewerker belangenbehartiging

Achtergrond: Kunst- en Architectuurgeschiedenis –
UU

Eupati (geneesmiddelenontwikkeling voor
patientvertegenwoordigers)

Expertise: patientenparticipatie, beleid en
belangenbehartiging

Dossiers: o.a. medicijnen, wetenschappelijk
onderzoek, vrouwgezondheid

Diabetesvereniging
Nederland

INVOLV

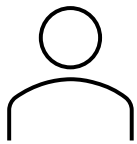
Patiënten, cliënten,
naasten, burgers,
gezonde vrijwilligers

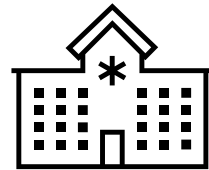
Patiëntenparticipatie.....?

Patiënten worden betrokken bij, en hebben invloed op besluitvormende processen uit de praktijk van **onderzoek**, beleid en zorg.
(vertaald van Pittens, 2013).

Participatie op verschillende plekken

Individueel (micro)

Organisatie / regio (meso)

Landelijk / internationaal (macro)

Diabeteszorgcarrousel: van knelpunt naar verbetering

INV•LV

Diabetesvereniging
Nederland

Aanleiding

- Diabetes en zwangerschap vraagt om intensieve begeleiding door meerdere zorgverleners.
- Verschillende momenten bij verschillende zorgverleners, wat leidde tot een versnipperd zorgtraject.
- Een ziekenhuis constateerde dat de zorg voor zwangere vrouwen met diabetes patiëntvriendelijker en efficiënter georganiseerd kon worden.

Aanpak

- Samenwerking met de Diabetesvereniging Nederland.
- Actieve patiëntparticipatie en co-creatie met zorgprofessionals.
- Ontwikkeling van een multidisciplinaire diabeteszorgcarrousel waarin zorgverleners hun zorg beter afstemmen.

Diabeteszorgcarroussel: van knelpunt naar verbetering

INV•LV

Diabetesvereniging
Nederland

Resultaten

Voor zwangere vrouwen met diabetes

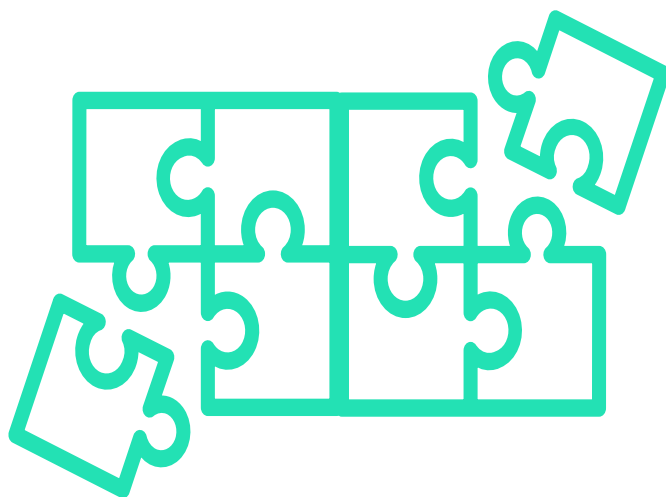
- Hogere patiënttevredenheid.
- Minder afspraken, minder reistijd en meer overzicht.
- Meer samenhang en duidelijkheid in het zorgtraject.

Voor de zorgorganisatie

- Efficiënter zorgproces.
- Betere samenwerking en afstemming tussen disciplines.
- Minder dubbel werk en doelmatiger inzet van tijd en middelen

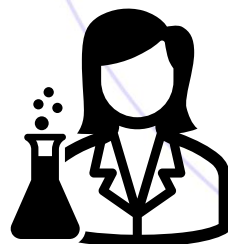
Kernboodschap: Door patiënten en professionals samen de zorg te laten ontwerpen, ontstond een zorgmodel dat zowel de patiëntervaring als de efficiëntie van de zorg verbetert.

Toegevoegde waarde voor...

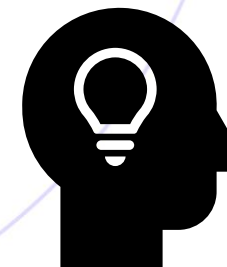
Het project

- Inspiratie
- Wederzijds leren
- Motivatie
- Werkplezier

Zorgprofessional

- Wederzijds leren
- Voldoening / betekenis
- Netwerk

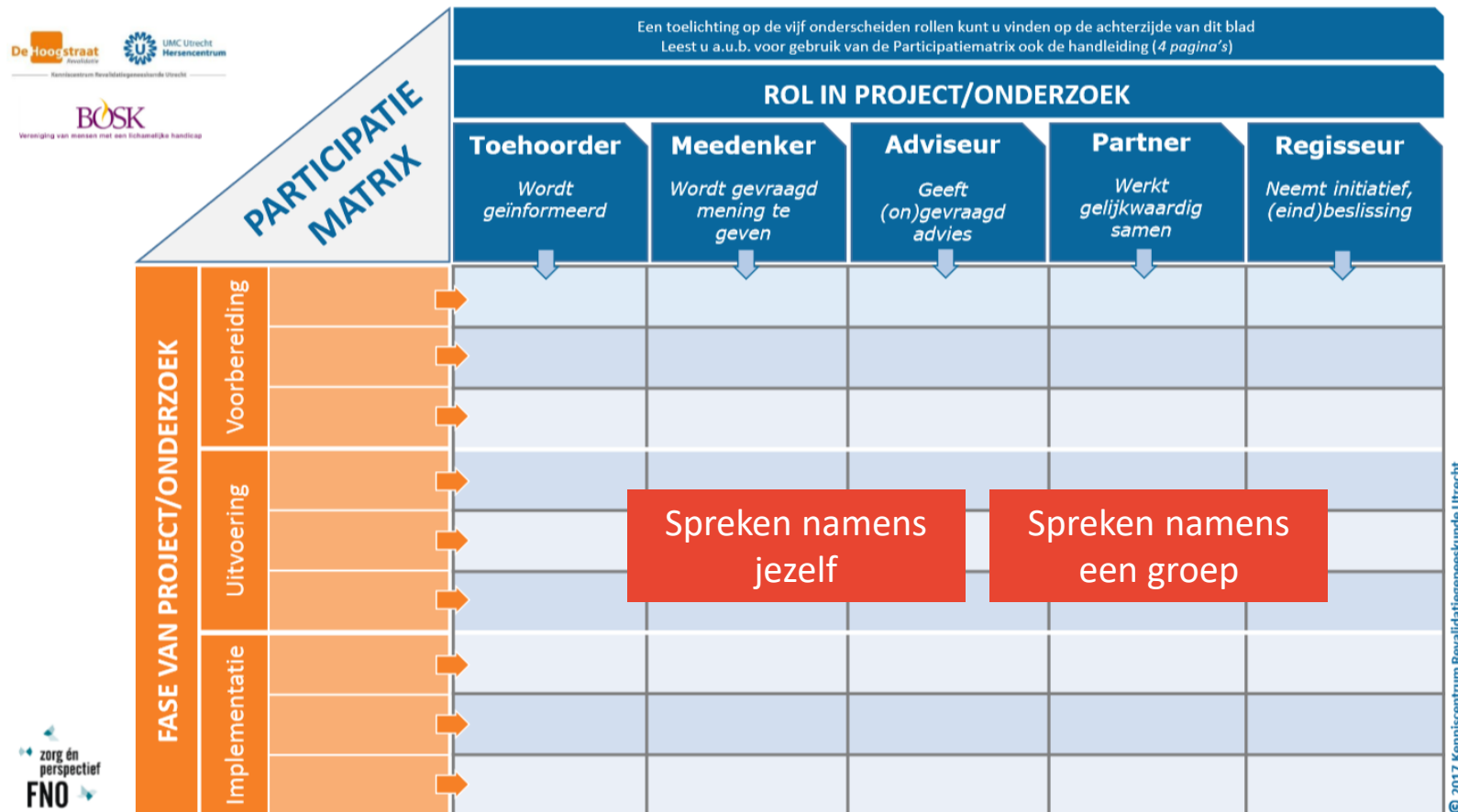
De patiënten(vertegenwoordiger)

Vijf rollen in participatie

1. Toehoorder
2. Meedenker
3. Adviseur
4. Partner
5. Regisseur

Elke rol heeft consequenties voor:

- Beslissingsmacht/bevoegdheid
- Benodigde profiel

De Participatiematrix is ontwikkeld door
Kenniscentrum Revalidatiegeneeskunde Utrecht (UMC Utrecht Hersencentrum en De Hoogstraat Revalidatie) in samenwerking met de BOSK

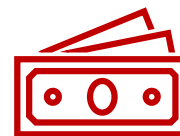
Voorbereiding

Initiatie

Planning &
planvormingAfronding &
evaluatieUitvoeren
projectOpbrengsten &
resultaten
communicerenActies &
verandering
implementeren

Uitvoering

**Aanknopingspunten
voor participatie in
elke fase van een
project**

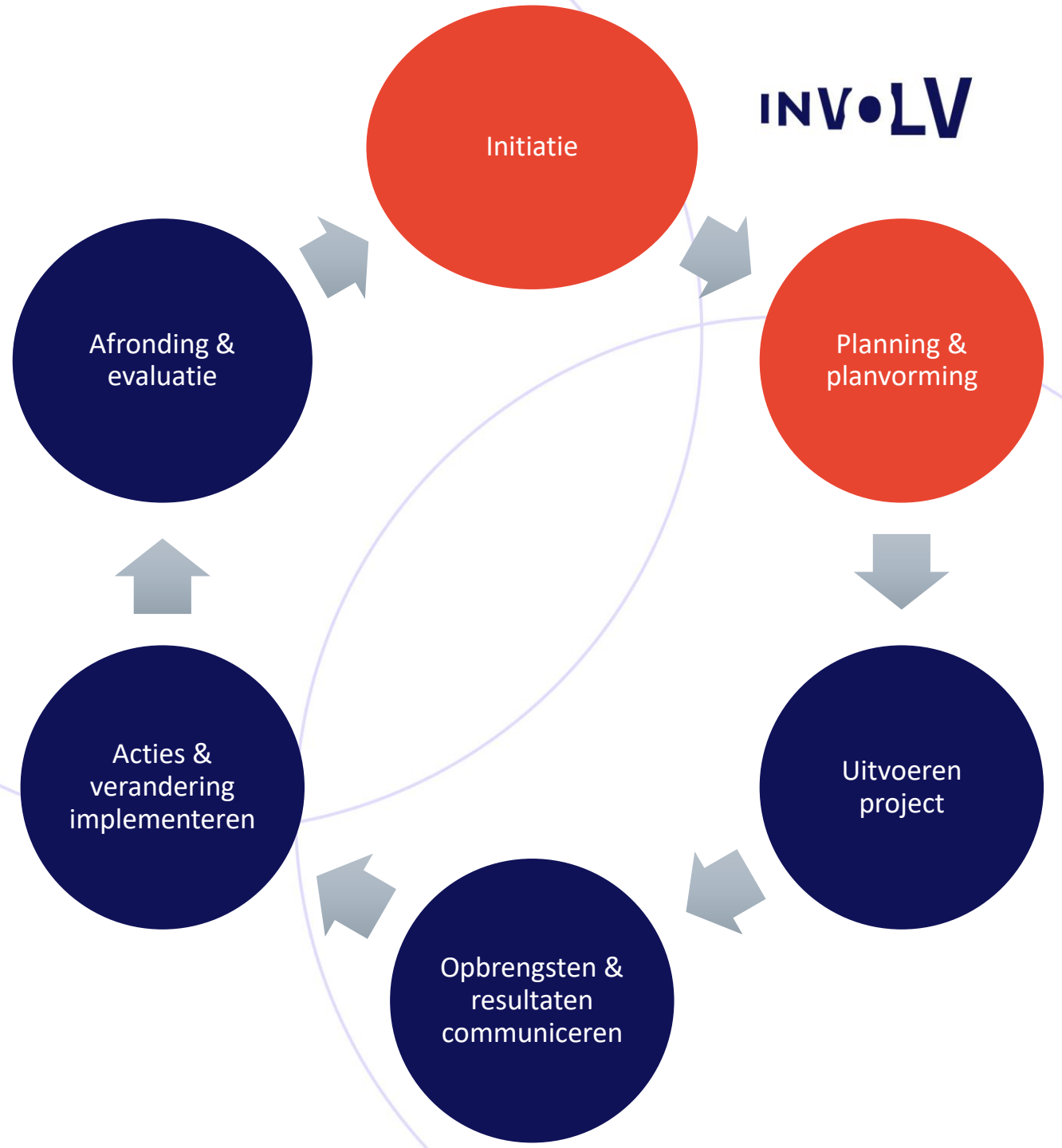
Implementatie

Fases van een project

Vorbereiding

Bijvoorbeeld:

- Aanleiding/verbeterpunt kiezen dat voor patiënten relevant en urgent is. Benut PREMS en patiëntsignalen.
- Opzet van het project bedenken, incl. belasting en haalbaarheid voor doelgroep afwegen.
- Nadenken hoe de patiëntengroep betrokken kan worden tijdens het project. → op wie heeft dit project invloed?

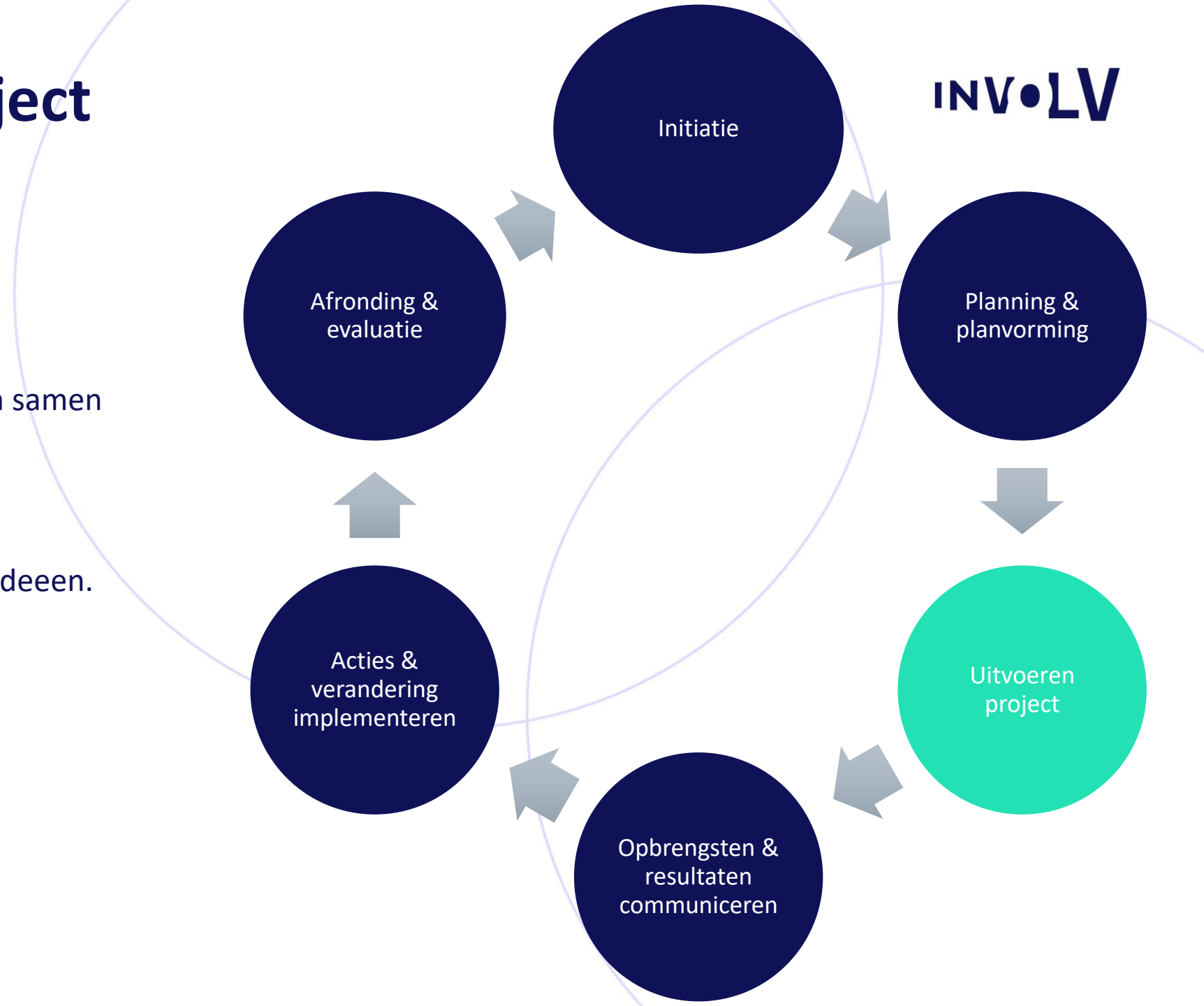

Fases van een project

Uitvoering

Bijvoorbeeld:

- Oplossingsrichting voor probleem samen bepalen.
- Testen van prototypes / verbeterideeen.
- Bijsturen van uitvoering.

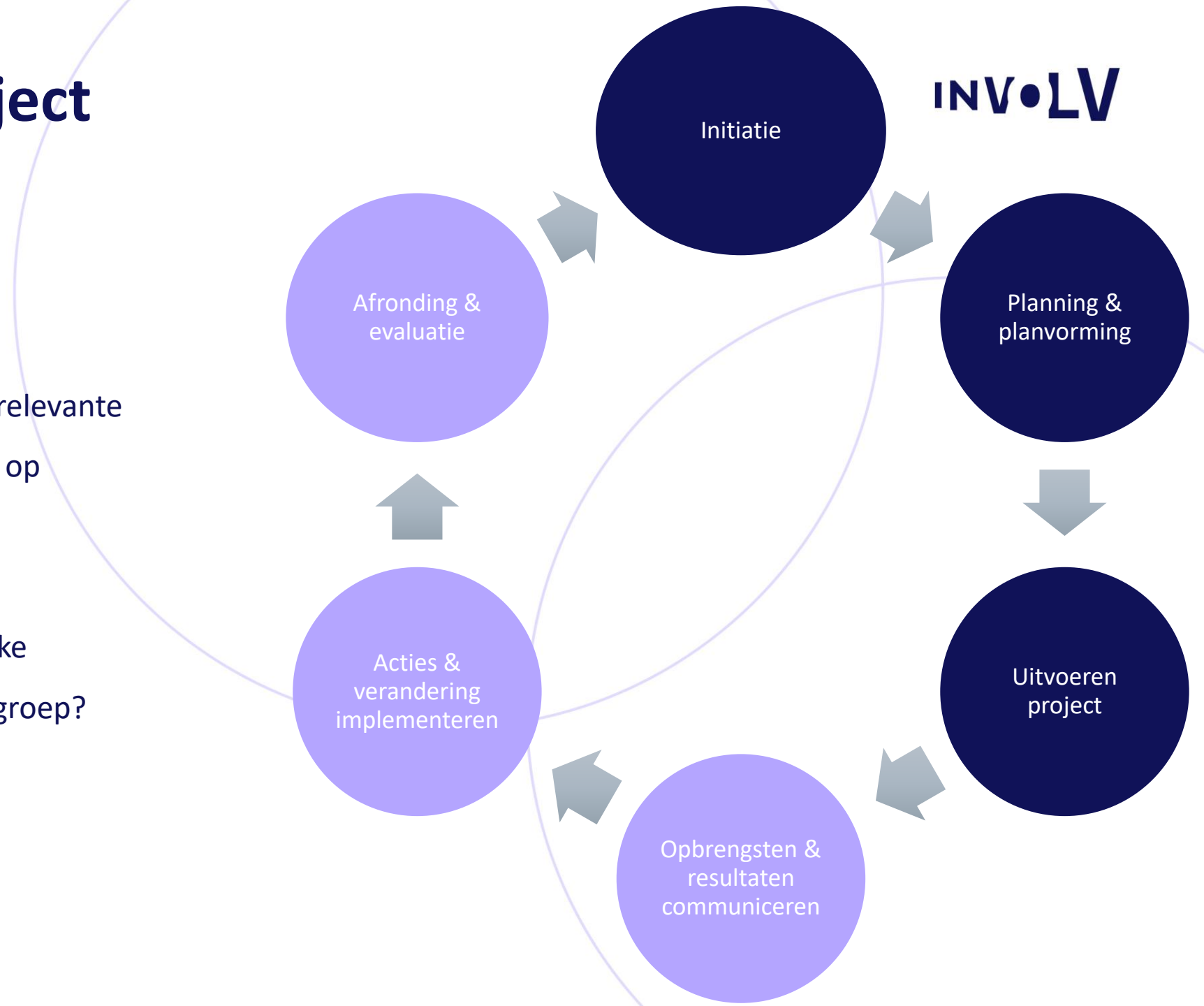

Fases van een project

Implementatie

Bijvoorbeeld:

- Informatiematerialen maken voor relevante doelgroepen. Bijv. tekst aanpassen op website, flyer, patiëntenportaal.
- Implementatieplan maken. Oa welke barrières voorzie je vanuit de doelgroep?

INV•LV

Hoe pak jij het aan?

Stel: je gaat een verbeterproject aan voor verbetering van de patiëntenzorg op een afdeling in het ziekenhuis.

- Welke patiënten ga je vragen voor samenwerking?
- In welke rol(len)?
- Wat heb je daarvoor nodig van je collega's?

Bespreek met je buur.

Met wie samenwerken?

Landelijke patiënten-/cliëntenorganisaties

Hun lid 300+ organisaties

Lokale initiatieven (in huis)

- Cliëntenraad
- Patiëntenadviesraden
- Verbeter teams
- Klankbordgroepen
- Panels
- ...

→ Veel organisaties hebben iemand in dienst met participatie in de portefeuille

Patiënten/naasten van een afdeling

- Brede groep bevragen (doe geen aannames!)
- Rol aanpassen op de persoon

Meer weten?

Diabetesvereniging
Nederland

INVOLV

- [Online module](#) rollen in participatie
- Vraag je eigen collega's om hun ervaring, advies op dit gebied
- [Diabetesvereniging Nederland voor Zorgprofessionals](#)
- www.participatiematrix.nl
- Kennisproducten [Linnean](#)
- Podcast SAMENSPRAAK
 - [Aflevering 3 en 5](#), zorgverbetering in het ziekenhuis

**BEDANKT VOOR JE
AANDACHT EN TOT ZIENS!**

INV•LV